

OBOGATITVENE IN DODATNE DEJAVNOSTI V VRTCU / Nataša Satler mag. prof. SRP, spec. soc. del., spec. dipl.

ing. teks. / OŠ Kungota

UVOD

Otroci, ki so vključeni v predšolske programe, v vrtcih vsakodnevno preživijo veliko časa. V vrtcih jim poleg rednih dejavnosti pogosto ponujajo tudi obogatitvene in dodatne dejavnosti, v katerih lahko v skladu s svojimi sposobnostmi svoja spoznanja in znanja poglobljajo, nadgrajujejo. Število in obseg obogatitvenih in dodatnih dejavnosti se med posameznimi vrtci razlikujejo. Obogatitvene dejavnosti sodijo v izvedbeni kurikulum vrtca, ki jih vrtec izvaja v skladu s svojim letnim delovnim načrtom. Izvaja jih lahko občasno, krajši ali daljši čas, kar je odvisno od interesa otrok pa tudi želja staršev. Za otroke, ki niso vključeni v predšolske programe, pa vrtci organizirajo različne krajše ali daljše dejavnosti, kot so odprta vrata, pravljične ure, prireditve, praznovanja, delavnice in podobno.

TEORETIČNA IZHODIŠČA*Opredelitev obogatitvenih dejavnosti*

Obogatitvene dejavnosti so dejavnosti, ki sodijo v izvedbeni kurikulum posameznega vrtca in jih vrtec izvaja občasno, daljši ali krajši čas, odvisno od izvedbenega kurikuluma vrtca, interesa otrok in želja staršev. Načrtujejo in izvajajo jih strokovni delavci vrtca v času predpisane delovne obveznosti vzgojiteljev in pomočnikov vzgojiteljev in so skladne s cilji in načeli kurikuluma za vrtece. Da bi dosegli kakovostnejše rezultate lahko vrtec občasno kot strokovno pomoč pri vodenju dejavnosti ali projektov vključi v načrtovanje, izvajanje in evalvacijo tudi zunanje strokovnjake, vendar pa mora biti nosilec dejavnosti vzgojitelj in ne zunanji sodelavec. Obogatitvene dejavnosti se izvajajo v okviru posameznega dne otrokovega bivanja v vrtcu v obliki delavnic v prostorih vrtca, obiskov predstav, knjižnic, muzejev, izvajanja interesnih dejavnosti (pevskega zborčka in drugih glasbenih, plesnih, likovnih, športnih dejavnosti ...), projektov, obiska kmetije, plavalnega ali

smučarskega tečaja, vsebin Zlatega sončka in podobno (Okrožnica ministrstva za šolstvo in šport, št. 602-5/2007).

Namen prikazovanja in izvajanja obogatitvenih dejavnosti je v čim večji meri uresničevati načela predšolske vzgoje, predvsem načelo enakih možnosti za otroke in starše, upoštevanje različnost med otroki ter pravice do izbire in drugačnosti ter kakovostna in pestra izvedba kurikuluma, uresničevati načelo uravnoveženosti, uresničevati načelo timskega načrtovanja in izvajanja predšolske vzgoje ter uresničevati načelo kritičnega vrednotenja (Zakon o vrtcih 1996).

Kadar se posamezna obogatitvena dejavnost izvaja v nadstandardnih pogojih – z bolj ugodnim št. delavcev (tudi z zunanji strokovnjaki) ali manjšim številom otrok v oddelku, kot to določajo normativi, govorimo o nadstandardni dejavnosti. Kadar dejavnost poteka v vrtcu, se razlike v ceni dejavnosti, ki nastane zaradi ugodnejše strukture kadra ali otrok, ne sme vključiti v ceno programa niti zaračunati staršem (Okrožnica ministrstva za šolstvo in šport, št.602-5/2007).

Opredelitev dodatnih dejavnosti

Dodatne dejavnosti v vrtcu lahko organizirajo in izvajajo različni zasebniki in vrtec s svojimi strokovnimi delavci. Kadar dodatne dejavnosti izvajajo strokovni delavci vrtca, jih opravijo izven svojega delovnega časa kot prostovoljno delo ali na podlagi plačila, ki je urejeno z ustrezno pogodbo. Dodatne dejavnosti se torej lahko izvajajo

še takrat, ko se izpraznijo prostori vrtca. V pristojnosti vodstva vrtca je, da odloči, kdaj dodatna dejavnost ne moti izvajanja kurikuluma. V večini primerov dodatne dejavnosti potekajo popoldne, ko vrtci zaključijo svoje delo. Stroške za izvedbo dodatnih dejavnosti krijejo starši. Dodatne stroške, ki so vezani na dejavnosti izven stavbe in igrišča vrtca, npr. kulturne prireditve, obisk živalskega vrta, drsanje plavanje, smučanje (vstopnina, prevoz, smučarska karta ...) lahko plačajo tudi starši. Pri tem pa je potrebno otrokom, za katere starši stroškov ne morejo kriti, zagotoviti brezplačno udeležbo (Okrožnica ministrstva za šolstvo in šport, št. 602-5/2007).

Starši, ki svoje otroke vključijo v dodatne dejavnosti v skladu z Okrožnico ministrstva za šolstvo in šport, št. 602-5/2007 podpišejo izjavo, da po zaključku dodatnega programa pridejo po otroka, da se ne vrača več v oddelk.

Iz Tabele 1 in Grafa 1 so razvidni podatki o številu vseh otrok v vrtcih in številu otrok, ki so vključeni v obogatitvene in dodatne dejavnosti izven kurikuluma vrtca med leti 2006 in 2011 (vir SURS). Podatkov o številu otrok vključenih v te programe po letu 2011 ni.

Podatki kažejo, da se je vključenost otrok v obogatitvene in dodatne dejavnosti izven kurikuluma vrtca med leti 2006 in 2011 iz leta v leto povečevala. Upamo in želimo si lahko, da se je ta trend nadaljeval tudi po letu 2011. Žal pa za leta po tem na Statističnem

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Št. otrok v vrtcih	58127	61359	65996	71124	75972	81221
Št. otrok vključenih v obogatitvene in dodatne dejavnosti izven okvira kurikuluma vrtca	27815	27683	28604	40645	40898	41707

Tabela 1: Primerjava med vsemi otroki, vključenimi v vrtece, in številom otrok, vključenih v obogatitvene in dodatne dejavnosti izven kurikuluma vrtca med leti 2006 in 2011 (vir SURS)

uradu Republike Slovenije ni podatkov o teh dejavnostih.

V Tabeli 2 so razvidni podatki o številu vrtčevskih otrok, vključenih v obogatitvene in dodatne dejavnosti v okviru kurikuluma vrtca med leti 2006 in 2009.

Podatki v Tabeli 2 kažejo, da so bili vrtčevski otroci deležni številnih obogatitvenih in dodatnih dejavnosti v okviru kurikuluma med leti 2006 in 2009. Žal pa tudi tukaj ni podatkov za zadnjih nekaj let.

V Tabeli 3 so razvidni podatki o številu vrtčevskih otrok, vključenih v obogatitvene in dodatne dejavnosti izven okvira kurikuluma vrtca med leti 2006 in 2011.

Otroci v vrtcih so bili vključeni v raznovrstne obogatitvene in dodatne dejavnosti izven okvira kurikuluma vrtca. Zaradi spremembe metodologije zbiranja podatkov na Statističnem uradu Republike Slovenije glede grupiranja obogatitvenih in dodatnih dejavnosti po letu 2009 se težje primerja število otrok po posameznih dejavnostih. Po primerjavi skupnega števila otrok, vključenih v obogatitvene in dodatne dejavnosti izven okvira kurikuluma vrtca, pa lahko ugotovimo, da se je iz leta v leto število vključenih otrok v te dejavnosti povečevalo.

V Tabeli 4 so razvidni podatki o številu zunanjih otrok, vključenih v obogatitvene in dodatne dejavnosti v okviru kurikuluma vrtca med leti 2006 in 2009.

V Tabeli 5 so razvidni podatki o številu zunanjih otrok, vključenih v obogatitvene in dodatne dejavnosti izven okvira kurikuluma vrtca med leti 2006 in 2009.

Otroci, ki niso bili vključeni v predšolske programe, so se v največji meri udeleževali različnih krožkov in dejavnosti krajših od 30 ur ter vzgojnih dejavnosti. V najmanjšem številu pa so se udeleževali letovanj, zimovanj,

		Vrtčevski otroci			
		Število otrok vključenih v obogatitvene in dodatne dejavnosti			
		2006	2007	2008	2009
V okviru kurikuluma vrtca	30 in večurne dejavnosti	23515	27773	30636	70246
	Letovanja, zimovanja	7258	8468	8308	8554
	Druge vzgojne dejavnosti	13267	15840	19252	50440
	Tuji jeziki	3510	4086	3076	11252
	Dejavnosti, krajše od 30 ur	34410	45296	54181	144962
	Različne delavnice, krožki	33890	44675	54181	144962
	Tekmovanje za športno značko	13665	15305	14319	20159

Tabela 2: Vključenost vrtčevskih otrok v obogatitvene in dodatne dejavnosti v okviru kurikuluma vrtca med leti 2006 in 2009 (vir SURS).

		Vrtčevski otroci					
		Število otrok vključenih v obogatitvene in dodatne dejavnosti					
		2006	2007	2008	2009	2010	2011
Izven okvira kurikuluma vrtca	30 in večurne dejavnosti	7082	7177	7851	9419		
	Letovanja, zimovanja	1968	1959	1193	1215		
	Druge vzgojne dejavnosti	3545	3628	5177	6346		
	Tuji jeziki	1942	2348	2342	2727	3788	3799
	Dejavnosti, krajše od 30 ur	6394	6451	6090	10370		
	Različne delavnice, krožki	6021	5693	5229	9501		
	Tekmovanje za športno značko	863	427	722	1067		
	Bivanje v naravi					11211	10860
	Plavalni in smučarski tečaji					9694	9779
	Ples					6389	6336
	Športne dejavnosti					7807	7293
	Glasbene dejavnosti					2009	3640
	SKUPAJ	27815	27683	28604	40645	40898	41707

Tabela 3: Vključenost vrtčevskih otrok v obogatitvene in dodatne dejavnosti izven okvira kurikuluma vrtca med leti 2006 in 2011 (vir SURS)

tujega jezika in tekmovanj za športno značko.

SKLEP

Število in obseg obogatitvenih in dodatnih dejavnosti se med posameznimi vrtci zelo razlikuje. Organiziranje in izvajanje raznovrstnih obogatitvenih pa tudi dodatnih dejavnosti v vrtcih, ki se jih udeležujejo tako vrtčevski kot tudi zunanji otroci, omogoča razvijanje njihovih zmožnosti, potencialov, poglobljanje in nadgrajevanje njihovega znanja. Te vplivajo tudi na kakovost

predšolske vzgoje in dajejo možnosti za vključitev otrok v razne dejavnosti.

Podatki kažejo, da se med vsemi dejavnostmi, ki so jih organizirali in izvajali v vrtcih med leti 2006 in 2011, otroci v največji meri udeležujejo obogatitvenih dejavnosti v skladu s kurikulumom za vrtce. Število otrok, ki se je udeleževalo dodatnih dejavnosti, je bistveno manjše. Najmanjše pa je število otrok, ki ni vključeno v predšolske programe in se udeležujejo teh programov.

